

Doğal Sistemler — Deneme

KPSS AI Coach · 21.10.2026 · 10 soru

1. Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe aşağıdaki özelliklerden hangisi genel olarak azalır?

- A) Enlem derecesi
- B) Paralellerin çevre uzunluğu
- C) Kutup yıldızının görünür yüksekliği
- D) Ortalama sıcaklık
- E) Gece-gündüz süre farkı

2. Paralellerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Başlangıç meridyeninden geçerler.
- B) Kutup noktalarında birleşirler.
- C) Hepsinin uzunluğu birbirine eşittir.
- D) Yerel saat hesaplamasında temel alınırlar.
- E) Ekvator en uzun paraleldir.

3. I. Doğal ortamda meydana gelen değişimlere beşerî olay denir. II. İnsanların doğal çevreyle uyumlu yaşaması, doğa ve insan etkileşimi bakımından uygun değildir. III. Doğanın sunduğu imkânlar insanların giyinme özelliklerini etkiler. Yukarıdaki yargılardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

4. I. Türkiye'nin kuzeyinde bulunan deniz, ülkenin kuzey kıyılarını oluşturur. II. Doğal ortam ile beşerî ortamın etkileşiminden oluşan geniş yaşam alanı, yalnızca doğal unsurlardan meydana gelir. III. İnsanların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla doğal çevrede gerçekleştirdiği yaşamsal etkinlikler belirli bir olay türünü oluşturur. Yukarıdaki yargılardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

Türkiye'nin kuzeyindeki kıyı kuşağında doğal çevrenin sunduğu şartlar, insanların günlük yaşam özelliklerinin farklılaşmasında etkili olmaktadır.

5. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu durumdan çıkarılabilir?

- A) Doğal imkânlar insanların beslenme özelliklerini etkileyebilir.
- B) Doğal çevre yalnızca insanların giyinme özelliklerini etkiler.
- C) İnsanların bütün yaşam özellikleri her bölgede aynıdır.
- D) İnsanların ekonomik faaliyetleri doğal imkânları oluşturur.
- E) İnsanların beslenme özellikleri doğal çevreden bağımsızdır.

Akdeniz kıyılarında insanların barınma, giyinme ve ekonomik faaliyetleri doğal çevrenin sunduğu şartlara göre farklılık gösterebilmektedir.

6. Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Doğal imkânların insanların yaşam özelliklerini farklılaştırabildiğine ulaşılır.
- B) Yalnızca ekonomik faaliyetlerin doğal çevreden etkilendiğine ulaşılır.
- C) İnsanların barınma özelliklerinin doğal imkânları değiştirdiğine ulaşılır.
- D) Doğal çevre ile insan faaliyetleri arasında ilişki bulunmadığına ulaşılır.
- E) Giyinme özelliklerinin bütün coğrafi çevrelerde aynı olduğuna ulaşılır.

Karadeniz'in Türkiye'nin kuzeyindeki konumu ile doğal ve beşerî unsurların birlikte değerlendirildiği yaşam alanı düşünülmektedir.

7. Bu açıklama, aşağıdaki kavramlardan hangisinin kastedilmiş olabileceğine işaret etmektedir?

- A) Yalnızca beşerî ortamın değerlendirilmesi
- B) Beşerî olayların sınıflandırılması
- C) Doğal ortamın değerlendirilmesi
- D) Doğa olaylarının sınıflandırılması
- E) Doğal ortam ile beşerî ortamın etkileşiminin değerlendirilmesi

Karadeniz'in Türkiye'nin kuzeyindeki kıyılarında doğal çevre unsurları ile insanların oluşturduğu yerleşme ve ekonomik faaliyetler birlikte değerlendirilmiştir.

8. Buna göre bu değerlendirme, doğal ve insan kaynaklı unsurların birlikte oluşturduğu yaşam alanı bakımından hangi kavramla açıklanabilir?

- A) Bu alan, insanların doğadan yararlanma biçimlerinin tamamıdır.
- B) Bu alan, doğal ve beşerî unsurların etkileşiminden oluşan geniş yaşam alanıdır.
- C) Bu alan, doğal ortamı oluşturan unsurlardaki değişimdir.
- D) Bu alan, yalnızca insanların gerçekleştirdiği yaşamsal etkinliktir.
- E) Bu alan yalnızca doğal unsurların oluşturduğu çevredir.

Karadeniz'in Türkiye'nin kuzeyinde bulunan bir iç deniz olması, doğal çevrenin insan yaşamı üzerindeki etkilerinin kıyı alanlarında da incelenmesini sağlar.

9. Buna göre doğal çevreyle uyumlu yaşam tarzı benimsenmesine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A)** İnsanların doğal çevreyi değiştirmesi yaşamı sürdürmenin temel koşuludur.
- B)** Doğal çevredeki değişimler yalnızca insan etkinlikleriyle açıklanabilir.
- C)** Doğal çevreyle uyum yalnızca ekonomik faaliyetlerde gereklidir.
- D)** İnsan yaşamı doğal çevreden bağımsız olarak düzenlenebilir.
- E)** İnsanların yaşamlarını sürdürmesinde doğal çevreyle uyum önem taşır.

10. MEBİ'nin TYT 9 Coğrafya konu özetindeki 117 numaralı bölümde, doğal ve beşerî unsurların etkileşmesiyle oluşan geniş yaşam alanını tanımlayan terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Doğa olayı
- B)** Coğrafi ortam
- C)** Beşerî ortam
- D)** Beşerî olay
- E)** Doğal ortam

Cevap Anahtarı

1. D

2. E

3. B

4. E

5. A

6. A

7. E

8. B

9. E

10. B

Çözümler

- 1.** Enlem etkisine bağlı olarak Güneş ışınlarının geliş açısı küçülür ve ortalama sıcaklık Ekvator'dan kutuplara doğru azalır.
- 2.** Paraleller Ekvator'a paralel dairelerdir ve Ekvator en büyük paraleldir; kutuplara doğru çevreleri küçülür.
- 3.** B doğanın sunduğu imkânların giyinme özelliklerini farklılaştırdığını belirtir. A doğal değişimleri beşerî olayla karıştırır; C ise doğal çevreyle uyumu yanlış değerlendirir.
- 4.** E, kuzey kıyılarını oluşturan denizi ve insanların ihtiyaçları doğrultusundaki yaşamsal etkinlikleri doğru belirtir. B geniş yaşam alanını yalnız doğal unsurlara indirgediği için yanlıştır.
- 5.** A, doğal imkânlara bağlı olarak beslenme özelliklerinin farklılaşabileceğini belirtir. B ise etkilenebilen özelliklerden birini bütün etki alanı olarak geneller.
- 6.** A, barınma, giyinme ve ekonomik faaliyetlerin doğal imkânlara bağlı farklılaşmasını kapsar. B ise verilen birden çok özelliği yalnız ekonomik faaliyetle sınırlar.
- 7.** Karadeniz'in konumu tek başına yalnız doğal ya da yalnız beşerî ortamı ifade etmez; açıklamada iki ortamın birlikte ele alındığı yaşam alanı vurgulanmaktadır. Bu nedenle doğru eşleme, doğal ve beşerî ortamların etkileşimidir.
- 8.** Doğal unsurlar ile insanların oluşturduğu unsurların etkileşimi, geniş bir yaşam alanını ifade eder. Yalnızca doğal unsurlara dayanan çevre tanımı bu kapsamı daralttığı için güçlü çeldiricidir.
- 9.** Yaşamın sürdürülebilmesi için doğal çevreyle uyumlu bir yaşam tarzı benimsenmesi gerektiği belirtilmektedir. Uyumun yalnızca ekonomik faaliyetlerle sınırlandırılması kapsamı daraltır.
- 10.** B, doğal ortam ile beşerî ortamın etkileşiminden oluşan geniş yaşam alanını ifade eder. E ve C bu alanı oluşturan unsurlardır; A ve D ise olay türlerini belirtir.